

Міністерство освіти і науки України
Малинський фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
протокол № 8
від 26.06.2025 р.

ЗГІДНО З
ОРИГІНАЛОМ

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом директора № 155
від 26.06.2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ
У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
МАЛИНСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
(нова редакція)

2025

Розробники:

Олена ШЕМЕТ, методист, викладач-методист

Леонід МОЙСІЄНКО, методист відділення, викладач-методист

Погоджено:

Лариса КОВАЛЬЧУК, заступник директора з навчальної роботи

Вікторія САХНЮК, завідувачі відділень

Ірина БОНДАРУК, завідувачі відділень

Аліна РАКОВА, голова студентської ради

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	6
2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ.....	6
3. КОНТРОЛЬ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	8
4. ОЦІНЮВАННЯ У СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНІЙ МОДЕЛІ.....	8
5. МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	9
6. ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА, ЯК ПРОЯВ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ	10
7. РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИТКУ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ	11
8. СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	11
9. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ.....	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти Малинського фахового коледжу (далі – Положення) є основним нормативним документом, що формує модель розвитку освіти, за якої здобувач фахової передвищої освіти (студент) з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу.

1.2. Положення розроблене на підставі Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу у Малинському фаховому коледжі» та інших положень коледжу, що стосуються організації освітньої діяльності.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. Серед складових нової парадигми фахової передвищої освіти Малинського фахового коледжу (далі – Коледж) є студентоцентризм, який проявляється в орієнтуванні на результат навчання. Інтерактивна взаємодія між учасниками освітнього процесу – викладачем і здобувачем фахової передвищої освіти, використання нових підходів до навчання, орієнтація на результат, спільна відповідальність за нього – головна ідея студентоцентризму. Такий підхід сприяє розвитку у здобувачів фахової передвищої освіти самостійного мислення, спираючись на свої знання з теорії, практики і досвіду, відпрацьовуючи комунікативні та групові навички взаємодії.

Студентоцентризм – це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій. В основі студентоцентрованого навчання не тільки знаннева, як компетентісна парадигма освітньої діяльності, а й орієнтація на отримання симбіозу знань, умінь, навичок, здатностей розв'язувати складні завдання в умовах сучасних соціальних та економічних викликів.

2.2. Студентоцентризм передбачає:

- підвищення компетентності фахівців, з урахуванням сучасних моделей, механізмів та інструментів забезпечення якості фахової передвищої освіти (на основі вивчення провідного міжнародного та національного досвіду);
- розроблення та реалізації на рівні кожного закладу фахової передвищої освіти інституційних систем забезпечення якості відповідно до європейських стандартів, їх апробації та вдосконалення задля забезпечення максимальної адаптації до локальних умов;
- проведення відкритого професійного обговорення проблеми забезпечення
- якості фахової передвищої освіти задля забезпечення об'єктивної оцінки поточного стану та оптимального розвитку цього процесу в Україні.

2.3. Сутність студентоцентризму полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої здобувач фахової передвищої освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу.

2.4. Така концепція досягається участю здобувачів фахової передвищої освіти у внутрішньому забезпеченні якості фахової передвищої освіти в Коледжі, яке чітко регулюється «Положенням про студентське самоврядування», а саме:

- визнанні ролі та місця здобувачів фахової передвищої освіти у політиці Коледжу та затверджених процедурах забезпечення якості фахової передвищої освіти на всіх рівнях (участь у процедурі поновлення, відрахування та переведення здобувачів фахової передвищої освіти);

- залученні до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітньо-професійних програм;

- можливості впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання здобувачів фахової передвищої освіти;

- оцінюванні рівня викладання дисциплін у Коледжі;

- доступі до навчальних та інформаційних ресурсів;

- доступі до публічної інформації.

2.5. Коледж повністю реалізовує концепцію студентоцентризму, яка передбачає:

- поважати і враховувати різноманітність здобувачів фахової передвищої освіти та їх потреби, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії;

- враховувати та використовувати різні способи надання освітніх послуг;

- регулярно оцінювати та коригувати способи надання освітніх послуг і педагогічні методи;

- заохочувати відчуття автономності здобувачів фахової передвищої освіти, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку викладача;

- сприяти взаємній повазі у стосунках «студент-викладач»;

- мати належні процедури для розгляду апеляцій здобувачів фахової передвищої освіти (регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в Малинському фаховому коледжі» та «Положення про процедуру апеляції (оскарження) результатів контролю знань здобувачів освіти в Малинському фаховому коледжі»).

2.6. Відповідно до стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі освіти щодо прогресу здобувачів фахової передвищої освіти та їх майбутніх кар'єр, процедури забезпечення якості для оцінювання передбачають таке:

- проведення тестування та екзаменів, отримуючи підтримку для розвитку власних навичок у сфері фахової компетентності;

- критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь.

3. КОНТРОЛЬ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Система оцінювання знань стимулює здобувача фахової передвищої освіти до систематичної роботи з вивчення навчальної дисципліни, тому що передбачає оцінювання активності та систематичної роботи на семінарських заняттях. Крім того, відсутність бажаної активності здобувача фахової передвищої освіти під час семінарських чи практичних занять не завжди свідчить про відсутність знань з дисципліни.

3.2. Певна пасивність на практичних заняттях може бути зумовлена особливостями мислення, реакції, іншими особливостями здобувача фахової передвищої освіти.

3.3. Оцінювання поточної роботи здобувача фахової передвищої освіти з вивчення дисципліни не повинно радикально впливати на підсумкову оцінку знань з дисципліни.

3.4. Існує велика імовірність необ'єктивності. Здобувач фахової передвищої освіти, який не проявив великої активності під час семінарських занять, може показати гарні знання на екзамені, але не може отримати високої оцінки з дисципліни, яка відповідає фактично досягнутому рівню знань. Тому семінарські заняття мають бути підставою для допуску здобувача фахової передвищої освіти для підсумкового контролю знань. Поліпшення якості підготовки може бути забезпечення не тільки вдосконалення методів навчання, але й зворотнім зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу та практичну діяльність здобувачів фахової передвищої освіти. Контроль цієї діяльності, тобто контроль якості результатів навчання один з важливих чинників процесу пізнання. До основних методів контролю знань, можна віднести письмову, усну, практичну та тестову перевірку.

4. ОЦІНЮВАННЯ У СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНІЙ МОДЕЛІ

4.1. Оцінювання як складова системи забезпечення якості має на меті:

- підтримку здобувача фахової передвищої освіти у забезпеченні можливості досягнення бажаних результатів навчання;
- кількісну оцінку ступеня досягнення здобувачем фахової передвищої освіти бажаних результатів навчання;
- розвиток у здобувачів фахової передвищої освіти уміння самооцінювання – для забезпечення їх ефективного подальшого навчання.

4.2. У загальнішій класифікації оцінювання поділяють на:

- формативне – («оцінювання, що формує») – має на меті дати

можливість особі, що навчається, відстежувати свій прогрес у навчанні і виявити напрями його подальшого вдосконалення. Формативне оцінювання є реалізацією обов'язкової умови процедур забезпечення якості – зворотного зв'язку у процесі навчання. Саме наявність останнього спрямовані процедури опитування здобувачів фахової передвищої освіти;

- сумативне – оцінювання ступеня досягнення здобувачем фахової передвищої освіти бажаних результатів навчання в рамках навчальної дисципліни, модуля чи освітньо-професійної програми в цілому.

4.3. Оцінювання є найефективнішим, якщо:

- використовується для виявлення того, що є найпродуктивнішим для здобувачів фахової передвищої освіти у процесі навчання;

- зворотний зв'язок використовується, щоб поліпшити навчання здобувача фахової передвищої освіти;

- здобувачі фахової передвищої освіти та викладачі стали відповідальними партнерами в навчанні та оцінюванні;

- здобувачі фахової передвищої освіти введені у практику фахової передвищої освіти через оцінювання;

- оцінювання знаходиться в центрі розроблення освітньо-професійної програми;

- оцінювання дає всеосяжне і достовірне уявлення про досягнення осіб, що навчаються.

4.4. Студентоцентрована модель формується на перетині трьох ключових процедур освітнього процесу:

- функціонування ефективного освітнього оточення (доступ до навчальних ресурсів, можливість обміну досвідом через програми мобільності тощо);

- взаємодії викладачів і здобувачів фахової передвищої освіти;

- залучення здобувачів фахової передвищої освіти у процесі моніторингу освітньо-професійних програм і в процедури удосконалення системи оцінювання.

5. МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

5.1. Визначальним компонентом організації навчальної діяльності є мотивація. Вона завжди є внутрішньою характеристикою особистості здобувача фахової передвищої освіти, як суб'єкта цієї діяльності. Найефективнішим внутрішнім стимулом є прагнення до пізнання нового, що ґрунтується винятково на інтересі до предмета пізнання. Здобувачу фахової передвищої освіти необхідно пояснити, яким чином отримані знання він використає у майбутньому. З метою мотивації здобувачів

фахової передвищої освіти під час навчання у Коледжі доцільним є використання отриманих знань у практичній їх діяльності.

5.2. Перше завдання із заохочення здобувача фахової передвищої освіти до активного вибору в навчанні, полягає у:

- збільшенні інформації фахового характеру, комунікації, та зацікавленостів активному навчанні;
- орієнтуванні щодо особливостей навчання в Коледжі (зміст, методи, умови, заходи, побудова програми, вибір у навчанні, соціалізація і фахова підтримка);

- поєднанні можливостей навчання (курси, навчальні заходи).

5.3. Друге завдання, підтримка цілісності навчання, полягає у:

- реалізації фахових і загальноосвітніх цілей, шляхом розширення та поглиблення знань у навчанні;
- впровадження мережевого навчання для підтримки самостійного навчання в межах освітнього процесу;
- навчання в парах, опанування науки, що спонукає до дослідження.

Увага акцентується на перевірці узгодженості цілей і результатів навчання, пропорційності та форматах екзаменів, стандартах підготовки, поясненні вимог до виконання студентських робіт.

5.4. Третє завдання щодо забезпечення виконання вимог веде до:

- унормування (визначення часу відвідування занять, самостійного вивчення тощо) та оцінки в кредитах роботи здобувача фахової передвищої освіти;
- перевірки відповідності змісту навчання;
- узгодженості організації навчання та проведення екзаменів.

5.5. Четвертим завданням є:

- втілення можливостей індивідуального вирішення питань щодо застосування і поглиблення знань під час навчання;
- наявність визнаної практики і програмної мобільності здобувачів фахової передвищої освіти.

6. ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА, ЯК ПРОЯВ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6.1. Позааудиторна робота – важлива складова освітнього процесу, значення якої помітно зростає з урахуванням низки факторів. Серед таких:

- зменшення протягом останніх років кількості годин, що визначають обсяг кредитного навантаження при збільшенні загального обсягу матеріалу, який вноситься на самостійне вивчення здобувачів фахової передвищої освіти;

- тенденція на зниження практично-індивідуальної форми підготовки випускників загальноосвітніх закладів освіти і, відповідно, здобувачів фахової передвищої освіти, які потребують додаткової уваги для оволодіння фаховими навичками в освітньому процесі;

- зростання ролі виховного процесу при викладанні фахових дисциплін.

6.2. Позааудиторна робота може передбачати різні форми своєї реалізації: безпосередня допомога здобувачам фахової передвищої освіти щодо оволодіння навчальним матеріалом через індивідуально-консультаційну роботу, що включає ліквідацію академічної заборгованості, підготовку до роботи в малих групах, проведення диспутів, міні-конференцій тощо.

6.3. Зазначені форми роботи безпосередньо орієнтовані на окремих особистостей, а тому є реальним проявом студентоцентризму, як підходу до освітнього процесу, що має свої позитивні традиції.

7. РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИТКУ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

7.1. У сучасному динамічному суспільстві потрібні люди ініціативні і самостійні, які легко адаптуються до нових умов. Тому одним з головних завдань фахової передвищої освіти є формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку та креативної діяльності. Необхідно перевести здобувача фахової передвищої освіти з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного критично мислити, планувати свої самостійні дії, вміти виявляти ініціативу, сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність, а також успішно знаходити вихід зі сформованих, найчастіше, нестандартних ситуацій.

7.2. Студентство є соціально-професійною групою, яка об'єднує студентську молодь закладів освіти України і потенційно являє собою один із найголовніших рушіїв розвитку новітньої української державності.

7.3. Традиційна система навчання заснована на передачі досвіду від викладача до здобувача фахової передвищої освіти, де його основна діяльність полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань, з чітким формулюванням і готовим набором дій. Самостійна ж робота передбачає розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця, його здатність вибудовувати індивідуальну програму самонавчання, а також формувати здатності до саморозвитку і творчого застосування отриманих знань.

8. СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1. Створення належних соціально-економічних умов навчання та проживання здобувачів фахової передвищої освіти включає:

- забезпечення доступності навчання, у тому числі і для здобувачів

фахової передвищої освіти зособливими потребами;

- забезпечення житлом і належними побутовими умовами проживання (матеріально-технічне забезпечення);
- доступне, якісне та комплексне харчування;
- створення спеціально обладнаних читальних залів у гуртожитках для підготовки здобувачів фахової передвищої освіти до занять у зручний для них час;
- надання безкоштовних послуг із юридичних, соціальних, фінансових та освітніх питань;
- фінансову підтримку здобувачів фахової передвищої освіти, які потребують
- допомоги, у формі соціальних стипендій.

8.2. Окрім цих напрямів соціальний вимір якості фахової передвищої освіти включає:

- дотримання морально-етичних принципів навчання (у першу чергу, боротьба зі списуванням, плагіатом) та викладання (у дусі національно-патріотичного виховання молоді);
- соціальну відповідальність і розвиток партнерства Коледжу із бізнесом та органами державної влади шляхом проведення лекцій і тренінгів за участю їхніх представників, організації професійної практики здобувачів фахової передвищої освіти, реального забезпечення гарантій першого робочого місця для випускників (можливості використовувати набуті знання та вміння);
- забезпечення належного рівня оплати праці викладачів, який би стимулював їхню роботу щодо підвищення професійності, педагогічної майстерності та якості освітнього процесу.

9. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ

9.1. Підготовка фахівців у Коледжі базується на двох парадигмах навчання, які притаманні сучасному ринку, а саме: навчання, спрямоване на викладача (орієнтація на вхід) та навчання, спрямоване на здобувача фахової передвищої освіти (орієнтація на вихід). Із цих двох парадигм актуальнішим за вимогами ринку праці є навчання, яке орієнтоване на підготовку моделі компетентнісного фахівця (орієнтація на вихід), тобто студентоцентроване навчання.

9.2. Забезпечення модернізації освітнього процесу здійснюється за різними напрямами, але головним є те, що в центрі всього освітнього процесу знаходиться здобувач фахової передвищої освіти, на якого спрямовані різні інституційні та технічні інструменти. До інституційних інструментів слід віднести вплив викладача, роботодавців, випускників, професійних організацій, студентських

рад. Тобто, в основу студентоцентрованого навчання покладено ідею максимального забезпечення здобувачів фахової передвищої освіти шансів отримати перше місце роботи на ринку праці, підвищення їхньої «вартості» у роботодавців (придатності до працевлаштування) за рахунок добутих протягом навчання компетенцій.

Серед виділених напрямів модернізації студентоцентрованого навчання важливу роль відіграє інтеграція технологій у навчальні аудиторії.

9.3. Потужним інструментом освітнього процесу є використання новітніх технологій, які дозволяють здійснити візуалізацію навчального матеріалу, забезпечити проведення змішаного навчання, впровадити інтерактивні завдання, підтримувати спілкування у мережевих спільнотах. Саме побудова інтерактивних інфографіків, динамічних презентацій, тестове онлайн опитування, створення власних онлайн курсів суттєво розширюють можливості освітнього процесу, як з боку викладача, так і з боку здобувача фахової передвищої освіти.